

Յ Ե Ն Ե Ք

ՄՈՒՍՍՎՎԻՐ

թ. 24

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻԲԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՆՇԻՍԻ ՄԻԻՖԻԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

Վ Ե Տ Ա

Յեւթը՝ իշպու նիւսխէսիյլէ իբրնճի ճիւտի ապօնէլէրինէ տէ վէտաւընը իֆա էտէրէք, ինչալլահու թէալէ պունտան սօնրա իւշիւնճիւ ճիւտի նիւսխէլէրինին նէշրինէ պէտ էլլէնէճէք տիր:

Շիմտիւնէ գաւառը վազը օլան խըւամէթինտէն հէր սընըֆ էհալիւի միւսթէֆիտ էթմէք նիյէթիյլէ, վաղիֆէսինի պիր ճիհէթէ հասը էթմէիւպ, գուտրէթի տաիրէսինտէ օլարադ հէր բէրաէտէն տէմ վուրտու. գաւանին մէրադլըլարը իշուն նըղամաթա, ճօղրաֆիա խահիշիլէրի իշուն էճանիպի միւսթէլիֆէնին հէր ճիհէթինէ, եանի ահվալ, ային վէ առէթինէ, մալիւմաթը հայվանաթ, վէ նէպաւաթ արգուսինտէ պուլունանլարատա անլէր իւզէրինէ, միւթէնէվվի պահալար աշըպ, վէ հիքեաեէ մէրադլըլարընա իսէ մասալլար օգուտու:

Վէ խըտմէթինի պիւլ քիւլիւյէ ֆէտաքեարլըղա պինտիրմէք իշուն տախի,

շիմտիյէ գաւառը էրմէնիճէ նէշրի-եաթտա էմալի նատիր պուլունան, վէ գալըպլարը եափտրըլմագ լեազըմ կէլսէ, Յեւթիյն պիր սէնէլիք ապօնուման պէտէլի, պիր առէտինէ եէթիշէմէզ, վէ հէր պիրիսինի այրը այրը սաթըն ալմագ իճապ էթսէ եօզ մու, պիր գաշ ապօնուման պէտէլի քիֆա-եէթ էտէմէզ օլան մէշուր, վէ ինճէրէսիմէր իլէ սահիֆէլէրինի թէզեին էթտի:

Վէ պէօյլէ պիր կիւզէլ ըէսիմէրի, թապընտան տօլաեը պէրպատ էթմէմէք իշուն, գաթ գաթ մէսարիֆլէրէ գաթլանարագ, թէմիզ քեաղըտլար ալըպ, վէ թապընը տա էրպապընա իհալէ էլլէտի. վէլ հասըլ պէ հէր նիւսխէլէրինէ, էն փարլադ ըէսիմէր, էն կիւզէլ վէ նէվ պէ նէվ եազըլար իլէ, սէյր էտէնին եիւզիւնէ կիւլէրճէսինէ պիր ըէֆադը լաթաֆէթ նիւմա վէրտի:

Հէլէ՝ պիր շիրքէթ, եախօտ վէլի իւննիմէթ մուալէնէթինէ մաղհար օլմատըգճա, վէ եա տէ սաիր պիր վա-

ստի՞թի մոխուսէ թէհիյե օլունմո-
տըգճա, մէյոտանը ինթիշարա չըգա-
րըմասը պիլիմ միլլէթ իչուն էն կիւճ
մոսլոհաթլարտան պիրիսի պուլունան
Տէլէմագըն թէրճէմէսինէ կէլինճէ,
որըֆ իգտամ զայրէթ, կէճէլէրի սա-
աթ ալթը եէտիլէրէ գաաար կէօզ
նուրու տէօքմէլէր, վէ քէսէտէն տէ
պիր չօգ փարալար սորֆ էթմէլէր
իլէ նըսրփա գաաար եազլաշտըրա-
պիլմէսիլլէ, տիւզճէ պիր նըչան տաշը
տիքմիշ օլտու:

Լաքին պու ճէմիլի զայրէթ վէ իգ-
տամընա, վէ պէր միւզթէզայը մէս-
լէք, պաշլաաղը իշի նաթամամ պը-
րագմամագ իւզրէ հէրնէվի իզթիրապ
ու մէշագգաթըն պարը կիրանընը զահ-
րինէ եիւքլէնմիշ օլմասընա պէտէլտէ
լեաղըմ կէլէն թէշլիլգէ մազհար օլ-
տոնմու... սորթըգ պուրասընը սօր-
մա, ֆէլէք պու ճիհէթտէն տօլաեը
շիքեաեթթէ մէճպուր օլուր իսէ, պու
միսիլլու շէյլէրտէն մէնաֆի կէօզէ-
տէն, օլ պապտէ լեաղըմ կէլէն թէշ-
վիլգ ու մուսովէնէթէ իսթինատէն ի-
լէրի տիւշէն, վէ քիւլլիւ վազթ ու
մէշըւլիեթթինի իսէ, պէօյլէլէրէ հասը
էտէն զէվալլըլարըն վայ պաշընա... 4

Չունքի ֆէլէյին շիքեաեթթի ու-
մուսիեթթ տուլկուսու հագգընտա օ-
լուպ, վէ էօյլէլէրին իսթինատկեաշը
տա իշթէ օ' տուլկու տուր. եօգսա
ֆէլէք պիր գալիլ գըսմտան, խուսու-
սիլլէ հէմէհրիլէրտէն պիր չօգ զէ-
վաթը քիրամ թարաֆընտան հիմմէթ-
լէրէ, վէ խուսուսի թէշվիլլէրէ նալի
օլմագ շէրէֆիլլէ միւֆթէսիլ, վէ ՏԿ
աէնէսի ապօնէլիլի իչուն հէր քիմէ
անդորրագիր եօլլամըշ իսէ, պիլա նի-
քիւլ գապուլ օլունտուղը կիպի, պիլ

սէպէպի մէշու հէնուղ միւրաճաաթ
էտէմէտիքլէրինէ տէ, պունտան պէօյ-
լէ պիլ միւրաճաա վէ թաշրալարտան
տա ինթիշար էթտիլի ճէվապլարը
ալտըգտան սօնրա, հասըլ օլաճագ
նէթիճէեէ կէօրէ մէմուհնիեթթինի
ալէնէն պէտան էտէճէյի աշիքետը
վէ զահիր տիր,

Էֆրատը միւլթէլիֆէնին իսթիֆա-
տէ էտէճէք օլտուղու պու միսիլլու
էսէրլէր իչուն, միլլէթտէն պիր գալիլ
գըսմըն, վէ ալէլ խուսուս հէր սըրա-
տա իպրաղը համիեթթ էտէր օլան
Գայսէրիլլէրին հիմմէթթ լեաղմէեի
սիլիլ էթմէմիշ օլմալարը, վէ թէք-
միլ ֆէլէյի իտարէ էյլէմիշ պուլուն-
մալարը իլէ, ումուսիեթթ թէպրիլլէյի
զիմմէթթ էթմիշ օլամագ, վէ էքսէրի-
եթթ նօգթայը նազարընճա միլլէթի-
միլլէ հիւքմ էթմէքտէ օլան գայո-
սըլլըգտան տօլաեը, ճիլէրիմիլլէ ա-
շըլմիշ օլան եարէլէր իսէ, անըն իլէ
գափանմագ:

Մա մաֆիհի իքի սէնէլիք թէճըիւ-
պէսի քէնտիսինէ էօյլէ շէյլէր կէօս-
թէրմիշ տիր քի, պիր տէֆա շու գա-
պալընը պիլթիրսին տէ, պու զայրէթ,
վէ պու ֆէտաքերարլըգ քէնտիսինտէ
օլտուգտան սօնրա, էլպէթ պիր տէ
բօլիթիգա ալէմինէ չըգարագ, վէ
գօլու գանատը աշըգ օլարագ, չար-
լընը հէր թարաֆա սէրպէսթճէ շէ-
վիլլէր, վէ էօյլէ տօղրու, թէմիլ, լէքէ-
սիլ, վէ հիլլէյի թէգվիլլէրտէն արի պու-
լունան ասար իչուն, ինճու տանէսի
պուլլուպ տա, արբա օլսա պունտան
էյի իտի տէեու պուլընու իլէ եիթէն
եզովրոսուն թալուղու մուսմէլէսին-
տէ պուլունանլարա, շիմոի իտարէ
էթտիլլի լիսան իլէ օ' վազըթ պադա-
լըմ պի հագգըն նէլէր տէեէճէք տիր:

ԹԻԻՃՃԱՐԼԸԳ

Երոմի իւշիննի նիւսիսե տեղամ (սա. 356)

Վաստիթի մէզպուրէտէն պիւրինճիսի, էվվէլճէ պէտան օլունտուղու վէճհլէ, միւքին սէրմանէյի թիճարէթի թապիյէսի օլան մահսուլաթ տըր: Պու նիմէթ, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէնին հէր թարաֆընտա էնվաի լաեուհսա օլարագ օ տէրէճէ քէսրէթ ու զանիմէթ իւզրէ տիր քի, մէմալիքի էճնէպիյէնին սէրմանէյի մամուլաթը սանալիյէսի պիւլէ, պաշըճա միւլքիմիզ մահսուլաթը օլտուղու տէրքեար տըր:

Իքինճիսի, սանէյի թէսհիլաթ վանէյի հազրէթի Շահանէտէ, ումուրու ախղ ու իթայը թիճարէթ, իմթիեաղ գալանինի մախսուսէսի, վէ մուամէլաթը իսէ, հէր թարաֆտա մէհաքիմի թիճարէթ քիւշատ էտիլմէսի իլէ, թէսհիլ ու թէէմին պույրուլմուշ օլտուղու տուր:

Իւշինճիսի, մա էլ իթիլիսար տէեէ պիլիլիլ քի, ումուրու ախղ ու իթայը թիճարէթ իշթիլալ զըմնէտա, հէր սընըֆ էհալիմիզին պիլ մուսալա նաիլ պույրուլտուղու սէրպէսթիլք, վէ մուլթարիեթ օլուպ, մէմալիքի սաիլէեէ նիսպէթլէ, պու խուսուս պիլիմ իշուն պիր լութֆ ու ինանէթի ֆէվզ էլ ատէ աոտ էտիլմէլի տիր:

Էլիմիզտէ պու կիպի ֆուրսաթ ու թէսհիլաթ պուլունտուղու հալտէ, կէրի գալմամըզա սէպէպ նէ տիր էօյլէ իսէ, եանի միլէլի միւթէմէտտինէյի սաիլէ կիպի ուլում ու ֆիւնուն վէ սանաի իլէ եէք տիկէրէ ըրգապէթ էտէմէեօր իսէք պարի, սէր-

մանէյի թապիլիմիզի նիշուն գուլանամանօրուլ, վէ զայրէթ օլտուն, սայ ու զայրէթ իլէ նէ իշուն մուգապէլէ վէ ըրգապէթ էտէմէեօրուլ, իշթէ ճայը թէսճհիւպ օլան նօղթա պուրասը տըր:

Պունուն սէպէպի հազիլիսի պիլ սէօղ իլէ պիլիմ ախղ ու իթայը թիճարէթ հազընտա օլան զէհապըմըղըն եանլըշլըղը տըր:

Ձիրա թիւճարլըգ հէր հանկի մէմալիք մալի օլուր իսէ օլտուն ալըպ սաթմագ, վէ անըն մագսատը տախի, շախսա աիտ օլմագ իւզրէ փարա գազանըպ արթըրմագ տէյիլ տիր:

Պու միսիլու ախղ ու իթալարըն, անճագ սըմարլըգ գապիլինտէն աոտ օլունճաղը, վէ սըրֆ նէֆսէ միւնհասըր պուլունան գազանճըն իսէ, պիր նամազպուլթ թէմէլ պինասը տէմէք օլաճաղը վազիհ տիր:

Պիր հիւքիւմէթին պագասը, էհալինին սէրվէթ ու գուտրէթինէ մուալլագ օլտուղու կիպի, ումուրու թիճարէթին քէսպի մէթանէթ ու վիւսաթ էյլէմէսի տախի, ումումուն ֆաիտէմէնտ օլմասընա միւթէվագըրֆ տըր. նիշուն քի ումումիեթ միւթէզարրուր օլտուգճա, թիճարէթ մէնպալէրինին գուրուեաճաղընտա, վէ պու հալ իսէ, օ իշ իլէ մէշղուլ օլանլարըն մահվընա սէպէպ օլաճաղընտա շիւպհէմի իսթէր:

Ուխուվվէթ իշուն եարատըլմըշ օլան ինսանըն, միւնֆէրիտէն եաշաեա պիլմէսի լա մուհալլ օլտուղունա պագըլընճա, մէնֆաաթըն տա միւշթէրէք օլմասը լեաղըմ կէլէճէյինի թէսլիմ էթմէմէք գապիլ տէյիլ տիր:

Այըր պըր գալան ատէմէրին, տիւ-

չարը զաափ, վէ ագըպէթ մահւ օլա-
ճագըարը նէ տէրէճէլէրտէ սահիհ
իսէ, եէքտիկէրի իլէ պիրլէչմէլէրինն,
վէ պիր պիրլինէ մուսավէնէթ էթմէլէ-
րինն տախի, քէսպի գուվլէթ ու
մէթանէթ էտէ պիրմէլէրինն պատի
օլաճագը այնը տէրէճէտէ վաղիհ տիր:

Տէսթի պէշէր՝ հաւա, սու, թօփ-
րագ, վէ աթէշ իլէ օյնանա պիրմէյէ
միւսաիտ պիր ալէտթ, վէ ագլ ու
զէքեա իսէ վահշի ճանաւարլարը քէն-
տիսինն խըամէթ էթտիրմէք իչուն
պիր միւրէպպի վէ ուսթատ օլա պի-
լիր իքէն, այնը տէսթին պիր չէօր
պիլէ գալտըրամագ, վէ այնը ագլ ու
զէքեանն՝ հիչ պիր չէյ տօղուրամագ
օլմասընը մութլագու գըլլէթի ուլում
ու մէսթիֆէմի վէրմէլի տիր:

Եէք նագարտա սէպէպին օ՝ օլտու-
ղունու իլթիրաֆ էթմէմէք էլտէն կէ-
լէմէզ իսէ տէ, մէսէլէեէ պիր պաշգա
նօգթայը նագարտան պագար իսէք,
զաիֆիլք, վէ գուտրէթ սիլլիքտէն տէ
իլէրի կէլմէ օլտուղունու պիր վէճհլէ
եապանա աթամանեաճագըղ տըր:

Պու գաիֆիլք՝ ումուրու թիճարէթի
սըրֆ մէնաֆիլի շախսիյէեէ հասր էթ-
մէք զանունու զուրունտան պաշլամըչ,
վէ ախզ ու իթանըն, պիր թարաֆը
հագֆ օլունարագ, եալընըզ իժատա
(չիրաշարը) գարար գըլմանա եօլ ա-
լարագ, թիւճճարըզ տէնիլէն չէյի
էճնէպի մալի գօմսիօնճուլղունա
գատար թէտէննի գըլտըրմըչ աըր:

Պիր միլքին ումուրու թիճարէթի,
էօյլէ պիր միլ իւղէրինաէ ճէրէեան
էտէր քի, ախզ թարաֆը աղար իսէ,
իժա թարաֆը խաֆիֆլէնիր օլտու-
ղու կիպի, իժա թարաֆը տա աղար
իսէ ախզ թարաֆընն խաֆիֆլէչէճէ-

յի պէտիհի օլուպ, տէմէք տիր քի,
թէրագու միհլէրինն նօգթայը իթի-
տալտէ գարմասը իչուն, իրի թարա-
ֆընն տա պիր աղըրըզտա օլմասը
իճագ էտէր. վէ պունա տէնիլիր իս-
րաճաթ ու իտխալաթ եէքիւկէրինն
պիր պիրինէ միւսաւաթը. իշթէ պիր
միլք սէրվէթինն հալը սապըզընտա
գալա պիրլիյի իչպու միւսաւաթ նօգ-
թասընտան, վէ տաիմա քէսպի իզ-
տիեաա էտէ կէլտիյի ախզ թարաֆը-
նն (չիրաշարը), վէ կիւն պէ կիւն
էքսիլմէյէ եիւզ թութմուշ օլմասը
տախի իժա թարաֆընն աղմասըն-
տան իաթիքչաֆ էտիր:

Պու իզահաթտան քեաֆի աննաչը-
լըր քի, պիլ՝ էվլէլ էմիրտէ ումուրու
թիճարէթ պապինտէ օլան զէհապը-
մըզը թասհիհ էթմէլիեիլ, թիւճճար-
ըզըն մէպտէսինի, միւնֆէրիտէն փա-
րա գաղանըպ տա, իաթիրահաթը
շախսիյէեէ խըսմէթ էթմէք տիր տէ-
եու պիրմէմէլիեիլ, վէ միլքէ Կանի
ումուլմա միւղիր օլուպ տա, պէշ օն
քիշիլէրին միւնֆէրիտէն իաթիֆատէ
էտէ կէլմէքտէ պուլունտուղըրը ախզ
ու իթալարը, գաիտէտէն պուլունան
ումուրու թիճարէթտէն ատտ էթմէ-
մէլիեիլ տիր. զիրա նասըլ քի տէնտի,
հէր քէս երգըլտըզը եէրտէ պիր գա-
լիլ գըսմըն եափըլա պիրմէսինն մու-
վագգաթ օլմամասը իհթիմալտէն տէ-
յիլ տիր:

Էօյլէ իսէ պու կիւնքի կիւն սէր-
վէթ տէնիլէն վարիեթլէրին, մագ-
պուլիեթ իւղէրինն միւպլմէնի օլ-
մանան պիր պախթ իշի օլտուղունա,
վէ իւչ կէօպէյէ գատար սիւրմէսինն
իսէ, նատիր իւլ վուգու պուլունտու-
ղունա նիշիւն թէտճիւպ չէքէլիմ:

Կէլքի, զայրէթիմիզ վար՝ ճերպեղէմիզ տէ պէրապէր. վէ հաթթա էօյլէ պիր իսթիտատը թապիիմիզ պուլունուր քի, էվրօպատա օլսա ամէլէլիք պիլէ զօր էտէ պիլիր օլան նէչէ տէմլէրիմիզ, կիրտիքլէրի իշտէ իպրազը մէհարէթ էթմէքտէ, ազ վագըթ զարֆընտա պիթ թէճրիւպէ չօգ շէյ էօյրէնմէքտէ, էվրօպայընըն ույգուտա կէչիրտիյի վագըթլարը պիլէ, մէշղուլիսէթ իլէ կէչիրմէք մէճպուրիսէթինի եիւքսիւնմէքտէ օլուպտա, զայրէթ ճիհէթի իլէ անլէրէ մուգապէլէ էտէմէմէմիզ աճապա հանկը սէպէպ վէ հիքմէթէ մէպնի տիր:

Շիւպհէսիզ, պու ճէմիյի վատաթիթ վէ ֆուրսաթտան ումումէն միւթէֆիտ օլամաադըմըզ, վէ կիրտապը մէհլէքէ իւզէրինտէ չալզանադըմըզ, պաչըճա ումուրու թիճարէթ պապինտէ իթթիխազ էթտիյիմիզ մէպտէնի եանլըչըղընտան տըր:

Իշպու իսթանըն թատհիհի իշուն, էվվէլ էմիրտէ միւսամէլէյի միւնֆէրիտէ մէնֆտաթընըն նամազպուլիսէթինի թէսլիմ էտիպ տէ, ումուրու թիճարէթի սըրֆ մէնֆտաթ մանէապընտ ալմամալը, վէ օլ պապտէ վաւատան զիհատէ նամ, հայսիսէթ, վէ շէօհրէթ գազանմագ լեազըմ կէլէճէյինի պիր մէպտէ իթթիխազ գըլմալը տըր:

Պու տա պաչգա պիր շէյ իլէ գապիլ օլմանըպ, անճագ՝ էլ հալէթիւհազիհի կիւվէ կիպի եէյիպ թիւքէթմէք, վէ պինտիյիմիզ տալը քէսմէք կիպի եէվմէն ֆի եէվմէն մալիք օլտուգլարը սէրվէթի տէ էլլէրինտէն ալըպ էճնէպի մէմալիքինէ թաշընտաւագ զաիֆլէնտիքմէքտէ պուլունտու-

ղումուզ ահատը նասը, պիլ աքս գուվէթլէնտիքմէնին չարէյի իճապընա թէչէպպիւս թարիպի մէմուհու օլան շիրքէթլէր վէ ուսուվվէթլէր իլէ օլապիլիր: Միքիմիզճէ գաթան մահիսէթի թանըլմամըչ օլան իշպու միւհիմթուտուսուն, նէչէ մուվաֆֆագիսէթլէր հուսուլա կէթիրէճէյի պահսը տաիի ուզունճա օլտուղունտան, պու ճիհէթին իղահաթընա պիր պաչգա տէֆա շուրու օլունաճագ տըր:

ԻԹԹԻՆՍՏՐ ՊԵՇԵՐԻՅԷ

Եիրմի իւջ նիւսիսէսէն տէլամ (սա. 562)

Միւպահաաադըզա իթթամ վէրմէք իւզրէ իֆատաթըմըղըն սըհէթ ու մահիսէթինի, եանի ճինսի ինսանըն՝ միւթթէհիտէն եաշամապընտա օլան սէատէթինի, հէր քէսին անտապա պիլէճէյի պիր թարը իւզրէ իսպաթ էթմէք իշուն, իրի պաչգա պաչգա ալէմ թէթիսայիւլ էտիպ, վէ հէր իքիսի ահվալընը պըրը պըրը վազը էնղարը ամմէ էտէճէյիզ տիր քի, լէտէլ մուհաքէմէ աալ ու հազ գանիսէթէ մագրուն, վէ շանըն իսթիհսան օլանընըն իթթիհատը պէչէրիյէ իւզրէ եոչաեըչ օլուպ, անճագ՝ անը թէրվիճ ու թէրճիհ էթմէքլիյին տէրէճէյի իւզիւմիւ անաշըլըն:

Մէսէլա՝ էօյլէ պիր ալէմ ֆարըզ էտէլիմ քի արզը՝ սէքէնէսինին հավաիճի զարուրիյէլէրինի, եանի մէքիւլաթ, մէշրուպաթ, վէ միւթէլէպպիւսաթընը պիթ թապի հուսուլա կէթիրմէքտէ, էնվաի հայլանաթը իսէ, խրտմաթը միւթէնէվվիյէլէրինի՝ վէ զէրը ու հիրասէթլէրինի իճրա էթմէքտէ, վէլ հասըլ թէքէլիւֆաթը

զախտէ, վէ զավարիլի սանախէտէն ա-
լի վէ պէրի, վէ պիր հալի սատէկիլի
թապիլի իլէ, հէր քէսին քէմալի հու-
զուր, վէ լէֆֆահ իւզրէ եաշանա
պիլմէլէրի իշուն հէր նէվի վասալթ
մէվճուտ պուլունմագտա օլուպ տա,
իշպու պէրէքեալթ թապիլէնի պիլ
միւսավա կէօնէնմէքտէ օլսունլար:

Վէ պիր տիկէր ալէմ տէ թասաւ-
վուր էտէլիմ քի, էհալիսի զիքր օլու-
նան թասարրուֆալթ թապիլէնի
հըրս ու թամանա, վէ եէք տիկէրէ
հասէտ, գըսգանճլըգ, պիւրիւտէթ,
տավա, վէ նիզանա վէսիլէ իթթիլազ
էտէրէք, արաղիիթ ադսիմսէն թագ-
սիմէ տիւշիւրմիւշէր, պիր ճինստէն
ինսան օլտուգլար ճալտէ, ագվամը
միւթէլիֆէնէ պէօլիւնմիւշէր, հա-
լի ըիւսթաիսի մէտէնիէթէ կէօթիւ-
րիւհօրուզ տէեու, սօնու կէլմէզ զա-
վալի ու թէքէլլիլֆաթ արթըրմըշլար,
վէ եիւզ պին աիւրլիւ թէօրէ վէ ա-
տէթ իհտաս գըլմըշլար, այրը այրը
լիսանլարա, աեինլէրէ, վէ իպատէթ-
լսանլէրէ մալիք, այրը այրը իտարէ-
յի բուհանիէ վէ ճիսմանիլէնէ թա-
պի օլմուշլար, գանսու թապիլաթլա
գավանիսի իլահիլէնէ գավանիսի մէվ-
զուէ թէգըիլ գըլմըշլար, վէ ատալէթ
ու հագգանիէթ թարիգինի քեամէ-
քեան աննամըշլար, վէլ հասըլ քէն-
տիլէրինճէ սէատէթ ատտ էտիլէն
շէյ հէր նէ իսէ, ճիւմլէսինի տէ ազ
չօգ գազանմըշլար իքէն, իշլէրինտէ
եինէ զէրէ գատար պիր իմթիզաճ
կէօրիւլէմէզ, վէ ագվամը միւթէ-
ֆէրիգէտէն հիշ պիրիսի տիկէրինի
չէքէմէզ, վէ պիր պիրինի գաթան
սէսէլթմէք իսթմէզ իսէ, պունուն
սէպէպի հիքմէթի նէ տիր աճապա:

Էվվէլ քի գավմըն ըէյիսի, վէ եա-
խօտ էմրի իլահիի վազ էտէն էնպիա
անլէրէ տինտարլըգ, վէ սօնրաքիլէ-
րէ տինսիլլիքմի էօյրէթտի. պիրիսինի
հիւրրիւնէթէ, տիկէրինի էսարէթէմի
տալէթ էթտի. պիրիսինէ հագգ ու
ատալէթի պիր կէօնէ, վէ օ պիրիսի-
նէ տիկէր կէօնէ մի խապէր վէրտի.
հաշա... ճիւմլէսինէ տէ իրաէ օլու-
նան թարիգ, մուհապպէթի իսվա-
նիլէ իլէ կէշինմէք թարիգի տիր. եէք
տիկէրէ հասէտ, ատալէթ ու ըիգա-
պէթ, ալէմ իշուն կիւնահ եաղըլար.
Հագգ նէ տէմէք օլտուղու ճիւմլէնէ
պիր սիեադ իւզրէ թանըտըլտը, վէ
գուվվէյի նաթըգա սահիպի օլան ին-
սանըն՝ ինսան իլէ խըրվալաշմասը
ճաիզ օլամանաճաղը, վէ չունքի պու-
հալին զայրը նաթըգի օլան ճանավար
սիլքինէ մախսուս իտուլի սարահաթէն
աննատըլար իտի. մատամ քի պէօյլէ
իսէ նէ տիր պու ֆարգըն սէպէպի,
պումն աուր հիւրրիւնէթ, վէ մէտէ-
նիէթ, մէկէրչի հալի ըիւսթաիտէ,
վէ պիր սաֆիլիք իշինտէ պուլունան
ինսան գըսմընը եապանի ատտ էտիպ
տէ, անլէրի մէտէնիէթէ տալէթ
էտիեօրուզ, վէ տէ թէրպիսէ էօյրէ-
տիեօրուզ տէեու պիրէր թէրպիսէլի
ճանավար գըեաֆէթինէ սօգմագըլը
մը մէտէնիէթ թանըեաճաղըլ տըր:

Խայր խայր. ճինսի պէշէրի՝ թապի
օլտուղու մէզհէպի իշինտէ պիլէ, մու-
հապպէթ վէ իթթիհատ տըր էվճի
սէատէթէ էրիշտիւրէճէք շէյ. զիրա
պունսուզ հիշ պիր իթթիգատ թէմամ
սաեըլմազ, վէ էմրի Հագգըն՝ պիր
զէրրէ գատար նօթթասը իճրաւընա
պիլէ իհթիմամ էտիլմիշ օլամազ:

Խ Ա Թ Ի Մ Է

Բասգալ Պըլէզ նամ Ֆրանսըզ Ֆէյ-լէսօֆուն, ինսանլարըն պիր սիեագիւղրէ թէվէլլիւտ էտիպ աէ, պիր թարղիւղրէ եաշամամագտա օլմամալարըն իչուն մա թէաճճիւպ էթաիյի սիթէմ նէ գատար սողըու պիր սիթէմ տիր. իշթէ մին զայրը հատտին պիզ տախի օ մէպտէեէ թէպաիեէթլէ, պիր սիեագիւղրէ թէվէլլիւտ էտէն ինսանըն՝ պիր թարղիւղրէ եաշաեա պիլմէսի, վէ միւճիպի թան ու սիթէմ օլաճագ աշվալը մէշուհէտէն իսթիսլասը կիրիպան էյլէմէսի իչուն պիր թարիգ վար իսէ, օ տա իթթիհատը պէշէրիյէ օլտուղունու, վէ բուհանի ճիսմանի խուսուսլարճա եօլտան չըգմըշ, վէ մաթլուպ օլունան մուհապպէթի իսվանիյէեի, առապէթի նէֆսանիյէեէ գատար թէպտիլ գըլմըշ պուլունան աշվալը ալէմին թասհիհ վէ իսլահը, անճագ անըն իլէ գապիլ օլա պիլիլ իտույիսին աճիլանէ իսթարը զըմնընտա, Ովկիանոս իչինէ պիր տամլա սու գատար օլտուն ֆաիտէտէն խալի օլմաղ մէէմուլիլիլէ, իշպու միւթալէաթը քէմթէրունէմի էրպապը միւթալէանա թագտիմէ իճթիսար էյլէտիմ:

Մ Ի Ի Ա Ճ Է Պ Ա Թ

Գուրպաղանըն, սէնէլէրճէ աճ եաշար օլտուղու կիպի, պաշը քէսիլտիյի հալտէ տախի, իւշ հաֆթա սաղ գալա պիլիլ իտույի միւճէրրէպ տիր:

Աղաճլարտան պագիլէրի մէյվէ վագթինտէ ըսըճագլըգ կէթիլիլ:

պունա՝ իթալիա մէմալիքինտէ Արուհ նամընտա օլան, վէ մէյվէ վագթընտա 40 տէրէճէ հարարէթ կէթիլմէքտէ պուլունան պիր նէվի աղաճ, տէլիլ իլաէ էաիլիլ:

Պաղը ինսանլարըն պատէլ վէֆաթ թըլնագլարը ուղար օլտուղու վագը տըր:

Ատի կէօղ իլէ պագար իսէք սինէքտէ իքի կէօղ կէօրիւրիւղ էմնա, փէրթալսըղ իլէ աթֆը նապարը տըգգաթ էտէճէք օլուր իսէք 8000 տէն զիեառէ կէօղ միւշահատէ օլունուր, վէ քէքէնէքլէրին իսէ 17,000 կէօղիւ պուլունաուղու մէքլաֆ աուր:

Սուլմաթրա վէ ճալա տաղարընտա պիր նէվի պալըգ օլուպ, թայետար պալըգլար կիպի գարատա 5-6 սաաթ հաշանա պիլիլ. վէ պունտան գաթի նաղար գանաթլարընըն տիքէնի իլէ տըրմանըպ աղաճլարա տախի չըգար:

Շէտիտ գօրգու իլէ, ինսանըն սաշը պիրտէն պիրէ աղարըր օլտուղու միւսպէթ տիր:

ԶԷՀԻՐԼԻ ՀԱՅՎԱՆԱԹ ՍՕԳՄԱՍԸ ԻԼԱՃԸ

Երլանըն սօգմուշ օլտուղու եէրի էվվէլա պիր թէլ իրիք իլէ սըգըճա պաղլամալը, վէ աղըրեա թէհամմիւլ օլունամաղ տէրէճէսինտէ չէօղիւպ, վէ սըգարագ գանաթտըգտան սօնրա սօվուգ սու իլէ եայգամալը, վէ պատէհու եարա եէրինէ պիր գաշ տամլա (acide chlorhydrique) حامض کلورید հաւմիս գըրօրնա տամլաթմալը, վէ խասթէեէ իսէ թէր կէթիլիլի շէյլէր, մէսէլա պիր գարար չայ իչիլմէլի տիր:

ՍԱՐԳԻՍ Դ. ԿԻԻՍՇԵԱՆ

Ս Տ Ս Ն Ս

Իշթէ մահաուլ ճիհէթիյլէ Էսկի զէ-
մանըն խայեալի Եսպերիտարնա մա-
նէնա պիր վիլանէթի ճահանէ. իշպու
միւհիմմ վիլանէթին մէրքէզի Ստանա
շէհրի օլուպ, آدره իլէ آدا լափզլարը
պէյնինաէ եալընը Դհարֆը ալէամէ-
թի ֆարիգա օլտուզու ճիհէթլէ թա-
թիր պուլլուլա կէլէն մուհարրէրաթը
ըէմիլէնին իրտարինճէ թէշվիշաթ վու-
գու պուլմագտա խոռլինէ մէպնի,
պաաէզին آدا եաղըլմուսը ۱۶ րէճէպ
۲۹۰ թարիսի իլէ մաթպուլաթ խա-
րէյի պէհիյէսի թարաֆընտան րէս-
մէն իլան օլունտու:

Ստանա՝ Տորոս տաղլարը էթէյին-
տէն պահըր սէֆիաէ գատար վիւռա-
թը օլան պիր ճէսիմ օլանըն վասա-
թընաա, վէ Սէյհան (Սահրան) թաա-
պիր օլունան իրմաղըն գըբըսընտա
իպնա օլունմուշ պիր շէհրի գաաիմ օ-
լուպ, հէր նէվի իմարաթ ու իսլահա-
թա տէրքեար օլան գապիլիէթի մէվ-
գիլիյէսի ճիհէթիյլէ, Անտաօլունուն
փէք չօգ գըթալարընա ֆարիգ կէլէ
պիրի:

Ճէհրի մէզպուրին քիւլլիւ մուհա-
սէնաթընա րաղմէն, սաղըլ իւլ հէվա
օլտուզունու պիր գուստուրատտ էաէր,
վէ շէհրի թէմնուզտա օվալարտա վէ
շէհրտէ քիմնէլէր գալմաեըպ, պէ-
քեարլար մէմէքէթլէրինէ, վէ եէրլի-
լէր եայլապ եէրլէրէ կիտէր իտի իսէ-
լէր աէ, Խալիլ փաշանըն զէմանը վա-
լիլիյինաէ զօղադլար, հէվաեը պօ-
զուճու տուրկուն վէ թէէֆֆուշիլիւ
սուլար, պէտպույ չիւքեապլար պիր
տէրէճէեէ գատար թաթհիր էթտի-
րիլէրէք, հէվասը փէք չօգ թէպուր-

լաթ ալմըշ, վէ պինաէն ալէյհ եաղ
մէվսիմինաէ թաաթիլի մուամէլէ իլէ,
հէր քէսին պիր թարաֆա սափուշմա-
սընա էվիլէրի գատար իհթիեաճ գալ-
մամըշ օլտուզու մէրվի տիր:

Հալվալիյի մէզպուրին թանգիֆա-
թը իլէ տախիլի վէ խարիճի իսլահա-
թընա տէվամ պուլլուլուր իսէ, շիմ-
սիւքինէ նիսպէթ գապուլ էթմէզ պիր
քէսիլէթ իլէ, չար ճանիպտէն միւրա-
ճաաթըն արթաճաղը, ումուրու թի-
ճարէթին կիւն պէ կիւն քէսպի ճէ-
սամէթ էաէճէյի, վէ գաաիմինաէ
տէրքեար օլան շէրէֆ ու մաամուրի-
եէթի ֆէվգ էլ ատէսինի եէնի պաշ-
տան իսթիհալ գըլաճաղը վազիհ տիր:

Նիշուն քի իշպու վիլանէթին, միւ-
թէտիլ իւլ հէվա, վէ զաեէթ միւն-
պիթ օլան օլասը զիրաէթի, պինէր-
ճէ գիւրլաեա քեաֆի պիր հալտէ,
վէ հէր թարաֆ իլէ ալէսուհուլէ
քէսպի իիթիլաթ էթմէք, զախտիք,
փամուգ, սուսամ, եափագ, վէ սա-
իրէաէն իպարէթ օլան մահաուլաթը
միւթէնէվիտարըն իսէ, տիտարը էճ-
նէպիլէեէ գօլայճա նաղլ էտէպիլիլէք
իւլլէ, Մէրսին իսկէլէսինին գուր-
պինաէ պուլունմասը, վէ գուրշուն,
պաղըր, թիմուր, վէ քէօմիւր մա-
տէնլէրի կիպի սէրվէթի թապիլէեէ
տէ մալիք օլմասը, ալէմի քէնտիսինէ
ճէլպ իշուն չիւպհէեէ մահալլ պըրագ-
մաղ:

Տիլխահը ալի վէճհլէ միւքին էզհէր
ճիհէթ իմար ու իսլահը էֆքեարը մէմ-
տուհէսինաէ պուլունտուզու մէշհուտ
օլան վալիյի լահըգ տէվէթլու Սպի-
աին Փաշա հաղրէթլէրինին զէմանըն-
տա, Մէրսինէ գատար պիր թիմուր
եօլ խաթթը ինչաաթընա պէտ օլուն-

տուղու կիպի, սաիր քիւլլիւ իսլահաթ ու իմարաթա տախի, միւշարունիւնյհ գէմանընտա պէտ օլունմագ իգպալինէ նախիւնէթ թէմէննի էտէրիզ:

Վիլանէթի մէզպուրէնին մասալիւմաթը ումումիյէսի հազգընտա պուզատար իլէ իթթիֆա էտէրէք կէլէլիմ խուսուսիյէսինէ:

միւքէլլէֆինէ Ուլու ճամի թէսմինէ գըլընըր. վէ իքիսինին միւարէլէրի տէրէսիմտէ կէօրիւլմէքաէ տիր:

Էրմէնիլէրին տախի, պիրիսի Ս. Աստուածածին. տիկէրի Ս. Ստեփաննոս նամընա իքի տտէտ եկեղեցիլէրի, վէ իւշ տէ մեքթպլէրի վար տըր, իշպու մեքթպլէրտէ թէտէրրիւսէ

Ա Տ Ա Ն Ա

Նէֆսի Ատանտա 6000 իսլամ իլէ Ֆէլլահ, վէ 3000 գատար տախի 2600 իւ էրմէնի, վէ 400 իւ Բում օլարագ խրիսթիան խանէսի հիտապ օլունուր քի, Հռ. Հայ. Բող. Հայ. տախի պուհիսապըն տտիլիլնտէ տիր:

Իսլամիւնէթին միւթէատտիտ ճէվլամի, վէ մէսնիտլէրի իշինտէ իքի տտէտ միւհիպ ճամիլէրի օլուպ, էն

միւհիթաճ 3000 էրքէք վէ գըլ չօճուղու մէվճուտ իքէն, անճագ 4-5 եիւզ գատարընըն, վէ օ' տա ղայըլ միւնթաղամ սիւրէթտէ թէտէրրիւս էթմէքտէ պուլունտուղու մէսմուիմիզ օլալատոն պէրու թէէսսի ֆիւմիւղիւ թուլթամա մագտո, վէ սահիպ սէրվէթ միլլէթ տաշլարըմըղըն քէսրէթի պուլունան Ատանա կիպի պիր պէլտէտէ, վէ իշ-

պուռ տէվրի միւնէվիւրտէ մէթէպլէր իչուն լեազըմ կէլէն էհէմմիեթին ի-թա օլունմամասընը քէնտիլէրինէ եա-գըշտըրամամագտա օլտուղումուղու խալիսանէ, վէ միլլէթրէրվէրանէ իս-թար վէ ինպա, վէ իսթիգպալլէրինի թէէմին, վէ ֆէրգէնտլէրինի թէհհիզ ու թէգէին իչուն մէթէպլէրտէն պաշգա չարէ օլմասըղընտան, վար գուվվէթի պազուեա ալարագ կէհէ կիւնտիւղ օ՝ ուղրա սարֆը մէսաի վէ զայրէթ էթմէլէրինի հէմ նասիհաթ, վէ հէմ տէ պիչարէկեան նամընա ըիճա է-տէրիզ:

Շէհրի մէզպուրուն Բում էհալիսի պաշլըճա Ագ տէնիզ ատալարը մու-հաճիլէրի օլուպ, պիր ատէտ քիլի-սէլէրի, վէ օլտուղճա միւնթաղամ պիր տէ մէթէպլէրի վար տըր:

Ատանատա ալէլումում Թիւրքէթ թէլէֆիիւղ օլունուր, անճագ՝ էրմէ-նիլէրին ապընտա իսանը մատէրղատ-լարը իլէ սէօյլէշիւ իքէն, Թիւրքէ-եէ սոնրատան ալըշմըշ օլտուղլարը, միւրեալէմէ արասընտա էլան հիւմ, միջուկ, առաստաղ, վէ առուղեր (1) կիպի էրմէնիճէ լուղէթլէր գարըշտը-րըր օլմալարընտան իսթինպաթ օլուն-մագտա տըր:

Բէսիմտէ կէօրիւլտիւյիւ իւզրէ Սէյ-հան իրմաղը իւզէրինտէ պիր ճէսիմ թաշ քէօփրիւ օլուպ, պիչիմինտէն վէ հէյեթթի հալիյէսինին կէօսթէրիշին-տէն փէք աթիգ պիր պինա օլտուղու աննաշըլըր իսէ տէ, վագըթ վագըթ թաամիլի էքսիք օլմամագլա իւզէրին-տէ եազը, վէ թարիսէ տաիր էմարէ

(1) Ֆուրուստա էթմէք պիր ազ ըիշ-տիքտէն սոնրա, եէրինի տէյիշտիրմէք մանէասընա գուլլանըլըր:

վար իտի իսէ պիլէ զայպ օլմուշ օլ-տուղունտան, նէ զէմանըն եափըսը օլտուղու մէհհուլ տուր:

Ատանատա տաիմա Անատօլունուն միւլթէլիֆ մէմլէքէթլէրինտէն, խու-սուսիլէ Մուշ վէ Խարբուլթտան կէլմէ քիւլլիւեթլի ալմէլէ, շիֆթճի, վէ ըհնճպէր պուլունուպ քէսպի թէայ-եիւշ էտէր, վէ նէֆսի Գայսէրիյէ իլէ հէմճիվար գարիյէլէրի էհալիսինտէն տաիսի փէք չօգ զէվաթըն մէրքէզի ախզ ու իթայը թիճարէթի տիր: Նասըլքի, հէմշէհրիմիզտէն իղզէթլու Մ. Յուլ-հաննէս էֆէնտի Ֆրէնկեան՝ հայլը սէնէտէն պէրու տուր քի, օրասընը թիճարէթկեաճ իթթիսազ պիրլէ քէս-պի ֆէյզ ու հայսիեթթի ֆէվզ էլ զաեէ էտէրէք, տիկէր հէմշէհրիլէր միեա-նընտա իրաէյի սէր իտէ կէլմէքաէ պուլունումուշ, վէ միւհիպի ֆախը ու միւպահաթըմըղ օլմուշ տուր:

Պու միւնասիպէթլէ, էֆէնտիյի միւ-մաիլէյհին Ֆէլէյէ օլան հիւսնիւ թէ-վէհհիւհիւ իլէ վուգու պուլան հիւմ-մէթ ու մուալէնէթինտէն, վէ Ատանա միւլթէպէրանը գատիմինտէն չօգլա-ընըն ապօնէլիյինէ վուգու պուլան լաղպէթլէրինտէն տօլայը վաճիպտէն պուլունան թէշէքքիւրիյէթիւիլի ալէ-նէն իֆա էտէրիզ:

ԹԷՃԱՎՈՒՋ ՎԷ ԻԹԻՏԱԼ

Ալիսին պիրսի սու ալէմտէ իւշ ճինս ինտան սէյր էթմիշ. պիրսի՝ հէր նէեէ մալիք իսէմ պէնիմ, վէ ախէրլէրինին մա-լիք օլտուղլարը տա պէնիմ տիր տէեիպ կիտէն խասիսլէր վէ չարփըճըլար՝ տիկէ-րի, հէր նէեէ քի մալիք իսէմ պէնիմ տէ-յիւ, վէ ախէրլէրինին մալիք օլտուղլարը զաթէն պէնիմ տէյիւ տէեէն միւսրիֆլէր սալիսի իսէ, հէր նէմ վար իսէ պէնիմ, վէ սաիրլէրի տէ նէեէ մալիք իսէլէր քէնտիլէրիին տիր տէեէն միւլթէտիլլէր տիր:

Տ Ե Լ Է Մ Ա Գ

Եիրմի խնջ Ախսխեսեն տեղում (սա. 568)

Պունու տէր տէմէզ սէօզիւ աղղընտա գալըպ, քէնտի իրատէթինէ գարըը կիպի կէօրիւնէն պիր հայրէթ իլէ մէմլու օլարագ սիւքիւթէ վարտը, վէ պիւթիւն խալգ տախի սօնա գալտը. իդոմենէս իսէ սիդ-զաթ տիւշարը հէյէճան օլմագտան նաշի, իւհամըն իքմալինի թալէպէ ճէսարէթ է-տէմէզ իտի:

Տէլէմագա կէլինճէ, օ տա քէնտիսինի շաշըրարագ օ սըրստա էշիթտիլի սէօզ-լէրի զօր աննաեա պիլիր, վէ վազը օլան իսթիւրաճաթը շէրիֆէեէ կիւճիւքէ ի-թիմատ կէթիլիր իտի. իշպու բուհու ի-լահանիտէն, անճագ Մէնտօր միւթէէսիր օլմատըղընտան «իւհալարըն միւրատընը իշթէ գուլագլարընը իլէ իշիթտինիզ, տէտի իդոմենէսէ. հէր գանկը գալմա գարըը իլանը հարպ էտէր իսէնիզ, ֆիւ-թուհաթ սիզտէ գալաճագ տըր. վէ ա-սաթիրինիզին մուզաֆֆէրիեթի խուսու-սինտէ իսէ, տօսթուհուզուն նէվճիվան ֆէրդէնտինէ միննէթտար օլաճագսընը տըր. օնա հասէտ էթմէեիպ, անճագ ի-լահալարըն՝ անըն եէալիլէ սիզէ օլան լութֆլարընտան իսթիֆատէ էտինիզ»:

Իդոմենէսին թէաճհիւպի շէտիտի էլան իզգիլինտէն կիթմէմիշ օլտուղունտան, տիլի աղղընտա թութուլուպ պիլա հա-րաքէ գալարագ, սէօյլէեէճէք պիր սէօզ թէտարիքինէ մուվաֆֆագ օլամաղ իտի. լաքին տէլէմագ՝ անտէն չէվիք տալրա-նորագ Մէնտօրա պիլ խիթապ, «Վատ օ-լունան պունճա չէօհրէթլէրին, տէտի. գալպիմէ գէրրէ գատար թէէսիրի օլա-մամըշ տըր. լաքին շու — Սէն կէօրէ-ճէքսին — ճիւմէսի նէ մանէաեա ալըն-մալը տըր. աճապա բէտէրիմիմի կէօրէ-ճէյիմ, եօգսա իթաիէեիմի. հայհաթ նի-շուն իլհամը թէմամ էթմէտի տէ պէնի էվլէքինտէն զիեատէ էնտիշէեէ պըրագ-տը. եա իւլիս, եա բէտէրիմ. աճապա սիզլիմի, պիզգաթ սիզլիմի կէօրէճէյիմ.

աճապա սահիհ մի տիր. լաքին պէնքէն-տիմի ալտառըեօրում. եա իլհամը պի-րահմ, պիր պէտապաթ իլէ էյլէնմէքտէն քէյի տուեարսըն. պիր լուղէթ տահա արթըրմըշ օլսա իտին. էվճի սէատէթէ վասըլ օլուր գուրթուլուր իտիմ»

Մէնտօր ճէվապ վէրիպ «իւհալարըն իֆհամընը, տէտի. թէքրիմէն գապուլ էյլէ. վէ քէթմ էթմէք իսթէտիքլէրի շէյի աննամագ տըգասընա տիւշմէ. զիրա քիւսթաիւանէ իսթիգսաքեարըգ շահէս-թէյի խաճալթ տիր. իւհալար՝ բիւր խայր պիր իլմ իլէ տիրքի, Փանիլէրին թագաթիլէրինի կէճէնին զիֆիր կիպի գարանըղը իշինտէ սագլարար. գուտ-րէթիմիզէ թէալիւգ էտէն շէյլէրի հիւս-նիւ իսաֆ էթմէմիզ իշուն բէշինէն պիլ-մէմիզին նէ տէրէճէ Փաիտէսի վար իսէ, զայրէթիմիզէ թէալիւգ էթմէեիպ տէ, անճագ՝ իւհալարըն հագգըմըղտա իճրա-սընը միւրատ էթտիքլէրի խուսուսաթը պիլմէմիզին Փաիտէսի տէ, անտէն նօգոան տէյիլ տիր»

Տէլէմագ՝ պու սէօզլէրտէն թահրիք օլունարագ քէնտի քէնտինի կիւճ հալ գապիթ էթտի. վէ հայրէթի իզալէ օլուն-մուշ օլան իդոմենէս տախի, քէնտիսինի տիւշմէնլէրինէ միւզաֆֆէր գըլմագ իւզրէ նէվճիվան Տէլէմագ իլէ ազիլ Մէնտօրու իզամ պուեուրմուշ օլտուղունտան տօ-լանը, Սրամաղըը ապիմէ մէճու ու սէնա-լար օգուր իտի. վէ պատէզզէպհ պիր միւքէմիլէ սիւֆրէ քէշիտէսինտէն սօն-րա, պու իքի էճնէպիեէ մաիֆիճէ շէօյլէ սէօյլէտի:

«Տրօվանըն մուհասէրէսինտէն սօնրա կիրիտէ հինի ալտէթիմտէ, ուսուլու խա-րէյի հիւքիւմէթի տէրէճէյի քիֆայէտէ պիլմէմէքտէ օլտուղունմու քէնտիմ տէ ի-թէրաֆ էտէրիմ եա՝ աղիզ տօսթլարըմ. մատամքի օրատան միւֆարիգաթըմտան սօնրա, սիզին մուվասալաթընը վու-գուլինտէն տօլանը պէնի թէէմին գըլ-մագտասընը, օ ճէզիրէյի քէպիրէ հիւ-քիւմէթինտէն մահրումիեթիմէ սէպէպ օլան խուսուսուս ուս նէ՝ օլտուղունու

հլպէթտէ պիլէճէքսինիզ տիր. պու ճիւմ-
լէ իլէ պախթը նասազըն տարպը տէսթի
զալըմանէսի էկէր միւթէնէպալի օլմագ-
լըղըմը միւճիպ օլուր իսէ, քէնտիմի եի-
նէ պախթիեար աստ էտէրիմ. իլահլա-
րըն վէ ինսանլարըն ինթիգամընտան
թաագիպ օլունան պիր սէրսէրի կիպի
տէնիզլէր աչտըմ տուրտում. ազամէթի
սապըգամ իզմիհլալիմի տահա զիեատէ
խաճալթիլ, վէ թէհամիւլի ղայրը գա-
պիլ գըլմագտան պաչգա շէյէ եարամա-
տը. ասնամը պէյթիլէրիմի մուհաֆա-
զա գըմիւնտա պիսպան գընըլարա սը-
ղընտըմ. վէ տիքէնլէր խարխալար
իլէ մէմլու պիր հօզան արազիտէն, վէ
հէման պու տէհր իլէ սինտալ օրմանլար-
լա, մասսուպ իւթթագրիպ օլուպ, գու-
տուզ ճանապարար եաթաղը պուլունան
գանալարտան պաչգա շէյ պուլմատըմ.
իլահլարըն՝ մէլիքէր էթմէք իւզրէ թէ-
վէլիւտ էթտիրմիլ օլտուգլարը ճէգիրէյի
մէսուտէեէ ալտէթ իչուն էսէրի իւմիտ
գալմամըլ օլտուգլունտան, քեաֆֆէյլ
ուգուպէթիմ իչինտէ տախի պանա իթ-
թիպաեը էվլա սաեարապ եանըմտան ոյ-
րըլմանան պիր ճիւզի ասքէրիմ, վէ ըէ-
ֆիգէրիմ իլէ ման իչպու եապանի գը-
թանա մալիք օլուպ, քէնտիմէ վաթան
իթթիխազ գըլմագլըլը պիլ մէսուրիլէ
գապուլէ միճպուր օլտում. էյ վախ,
տէր իտիմ քէնտի քէնտիմէ, պու նէ թէ-
պէտտիւլթ, պէն՝ միլիքէր իչուն նէ
տէրէճէ պիր միւսիպէթէնիկիլ իպրէթ օլ-
տում. պիր քիմնէ պէնի, բուր գէմինտէ
պուլունան քեաֆֆէյի հիւքիւմտարանա
կէօթիւրմէլի իտի քի, իպրէթիմ իլէ իս-
լահ օլա իտիլէր՝ գէվալլըլար ահատը նա-
սա միւրաճճազ օլմալարըլա խալթի իտէ-
ճէք պիր շէյիմիզ եօգ տուր սանըլար.
լաքիմ՝ տիրիլ, ասըլ խալթի իտէճէքլէրի
ճիհէթ տէ, իլթէ օ՝ ըիւճհանիէթլէրի
տիր:

« Տիւլմէնլէրիմէ մէհիպ, վէ թէպամ
ինտինտէ միւհիպ օլուպ, զի գուվէթ
ու ճէնիւտէր պիր միլլէթէ հիւքիւմսիւր-
մէքտէ, վէ թէվաթուր իլահէսի՝ նամըմը

պիւտալ պախտէեէ նէչր էթտիյի սըրա-
տա, պէն տէ միւնպիտ վէ լաթիֆ պիր
ճէգիրէտէ մէլիքէր էթմէքտէ իտիմ:

« Եիւզ ատէտ շէհիր սէքէնէսի՝ սալ պէ
սալ թէմէթթիւաթ վէրիլէրինի վէր-
մէքտէ օլուպ, օլ հէվալիտէ թէվէլիւտ
էթմիլ օլան Արմագըրն սիւլալէսինտէնիմ
կիպի պէնի պէղաեթթ թէքրիմ վէ թաա-
զիմ էտէր, վէ գանօնլարը՝ քէնտիլէրինի
պու տէրէճէ զիգուվէթ, վէ նալի սէա-
տէթ էյլէմիլ պուլունան Մինոսուն հա-
ֆիտիեիմ միսիլու սէվէրլէր իտի. իմտի
հալը սէատէթիմիւն, անը ալէլ իթիտալ
կէօնէմէլիք պիլմէմտէն պաչգա պիր
գուսուրու եօգ իտի: Լաքիմ՝ թէքէպ-
պիւրիւմ իլէ, պիլ մահզուգիեէ իսթիմա է-
տէր օլտուգլում միւտահանէ, թախթ ու
թաճըմը խարապ էթտի պիթիւրի. հէ-
վայը նէֆալէրինէ, վէ միւտահիլէրի
նասաեիհիլէ թէսլիմ օլան քեաֆֆէյի
մէլիքէր, իլթէ պու կիպի տիւչարը գէ-
վալ օլաճագ տըրլար:

« Պանա իթթիպա էտէնլէրին ճէսարէթ-
լէրինի թազվիլէ էթմէք իւզրէ, կի-
տիւզլէրի անլէրէ կիւլէճ, վէ իւմիտ-
վար պիր շէհրէ իրաէ էթմէյէ չալըլըր,
վէ ղայպ էթտիլիմիզ քիւլիւ շէյլէր իչուն
թէսէլի պուլմագ էթքեարըլա, պիր շէհ-
րի ճէտիտ իպնա էթմէքլիլէ տուրալալըր
ըտում: Իլթէ, տէր իտիմ. էթրաֆըմըզ-
տա մէսքիւն էհալի տալի, իչպու թէչէպ-
պիւսաթ իչուն պիլէ պիր հիւսնիւ իպրիթ
կէօթթէրմէքտէ տիրլէր: Տարենտունու,
գուրպիմիլտէ հալըճա իրթիֆա էթմէք-
տէ կէօրիւեօրուզ քի, իչպու հիւքիւմէ-
թի ճէտիտէեի ֆաղաս՝ Լակեգեմինիալը
րիւքէգասը իլէ մալն թէէսիս էթմիլ,
վէ ֆիլոկտէտ տախի, օլ հէվալիտէ իպնա
էյլէմիլ պուլունտուլու պիր պէնտէրի
ճէսիմի, Պետիղիա թէսիլիէ էյլէմիլ տիր:
Մետապոնտա կէլինճէ օ՝ տա անլէր կի-
պի պիր մէքէզի հիճրէթ տիր. պիլիմ
կիպի սէրսէրիճէ տօլալմագտա պուլու-
նան իչպու եապանճըլարտան աչաղըմը
գալմալըեզ տըր. ֆէլէք, պիլէ անլէր-
տէն շէտիտ տալըմնամալը մը տըր:

«Պէտք է սէօյլէսէրէք ըրեֆէգամըն քէ-տէրինի թախֆիֆ էթմէքլյէ չապալա-տըղըմ սըրատա, տէրունի գալլիմոնէ պիր տէրտի միւհլիք սազլար խոխմ. կիւն-տիւզ չալգընըն պէնի թէրք էտիւտէ, խոսարը հիւզնէնկիլիմ հազգընտա սէր-պէսթճէ ֆէրեատ էթմէք իւզրէ, կէճէնին եէթիւմէսի, վէ գուլմէթինին էթրաֆըմը իհաթա էյլէմէսի, պանա պիր ճայը թէ-սէլլի օլմագտա խոխ. իքի կէօզիւմէն պիր չիֆթ չայ կիլիի աճը սէլլէր ազ-մագտա օլուպ, խապը խօշ խէ անլէր-տէն քիւլլիւէն միւնգաթի օլմուզ պու-լունտուղու կիւն, պիր շէվգի ճէտիտ իլէ պէ թէքրար իլէ միւպալէրէթ էտէր խոխմ. պէնի պու տէրէճէ իխթիեարլամը կէօր-մէնիգին սէպէպի, իլթէ պուլնլար տըր:»

Իգոմնէս հիքեաեէյի մէշագգաթընը իլթէ պէօյլէճէ իթմամ էթտիքտէն ոսն-րա, թէչէպալիւս էթտիլի մուհարէպէ տէն տօլաեը Տէլէմագտան վէ Մէնտօր-տան իսթիմատա էյլէտի, վէ «Մուհարէպէ խիթամ պուլուր պուլմագ, տէտի. սիզի իթսկէեէ իգամ էտէրիւմ. վէ մա մաֆիհի հէման տէմ էն ուզագ սահիլլէրէ սէֆի-նէլէր սէվգիլյէ, իւլիս հազգընտա մալիւ-մաթ տաճաղըմ տըր. կէրէք ֆուրթու-նա օլուն, վէ կէրէք իլահլարտան պի-րիսինին խըշմը, անը՝ քիւրիէյի արզըն պիզէ մաալիւմ օլան հէր գանկը գըթա-սընա աթմըջ օլալար, օրատան թախիս էտէճէյիմ տիր. իլահլար միւսաաաէ էթ-միլ օլատա էլան պէր հաեաթ պուլունտա խոխ:

«Սիզի խէ, Կիրիտտէ ինչա էտիլէ կէլէն սէֆինէլէրին էն ալէասըյլա եօլաեաճա-ղըմ տըր. օլ սէֆինէլէրին աղաճը՝ Արա-մագըն թէվէլլիւտ էթմիլ պուլունտու-ղու ասըլ իթա տաղընտան գաթ էտիլ-միլ պուլունտաղին մուգատտէս օլմալարը ճիհէթիլլէ, տալկալար իլինէ զարգ ու նապէտիւս օլմագ օլտուգտան մախտա, բուգիկեարլար, վէ գաեալար անտէն գօրգարագ հիւրմէթ էտէրլէր. Պոսիդոն

տախի էսնայը էչէտտի թէհէվիւրինտէ պիլլէ, անա գարշը սէվգի մէվճէ ճէսա-րէթ էտէմէզ:

«Իմոռի սազ սէլլիւմ, վէ քէմալի խիթիւ-հաթ իւզրէ իթսկէեէ մուգատալաթ էտէ-ճէյինիլլէ, վէ հիլ պիր տիւլմէն իլահըն, սի-զի արթըգ տէնիպտէն տէնիլլէ սէր սէրիճէ կէգալիւմէեէճէյինէ էմին օլունուզ. զա-թէն եօլունուզ տա գըսա վէ սէհիլ տիր: Սիզի պուլաեա գատար կէթիւրմիլ օլան ֆիւնիկէ կէմիսինէ եօլ վէրինիլլ. վէ Իգո-մնէսին սէֆալէթինէ չարէ սազ օլմագ իւզրէ, թէէսիս գըլտըրը հիւքիւմէթի ճէ-տիտէսինի թէպէն էթմէքլիք շէրէֆինի գազանմագտան պալգա շէյ տիւլիւնմէ-եինիլլ. իլթէ ես ֆէրզէնտի իւլիս, իւզու-միւքեաֆաթլա լէտէրինիլլէ սէզալար ոսեըլաճագընըզ տըր. վէ շաեէտ պախ-թը պախթ՝ անը Պըուտոնուն հիւքիւմէթի մուզլիմանէսինէ էնտիրմիլ տախի օլա, պիւթիւն Եունանիսթան սիզի կէօրտիւք-ճէ, իպրագը հայրէթի պէզաեէթ պիլլէ անըն քէնտիսինի գանն էյլէեէճէք տիր:»

Իգոմնէս պէօյլէճէ իրատը մագալ էթ-մէքաէ իքէն Տէլէմագ սէօզիւնիւ քէսիպ ճէօյլէ խէ ֆիւնիկէ կէմիսինի սալը վէ-րէլլիւմ, տէտի. սիւհա պէ տէսթ օլարագ տիւլմէնլէրինէ հիւճիւմ էթմէքլիլլի նիլուն թէէթիւր էտէեօրուզ. զիրա պուլտան պէօյլէ անլէր՝ պիզիւմ տախի տիւլմէնլէ-րիմիլ օլմուզ տուրլար. Եունանիլէրին խաաթի օլան Տրօվալը Ակեստէս ուղրու-նա Սիկիլիատա ճէնք էտիւպ, զալէպէ էյ-լէմիլ յըտուղըմուզ հալաէ, Պրիւմ շէհ-րինի եէր իլէ եէքսան էտէն Եունան գահրամանլարընտան պիրիսի իչուն ճէնկէ տութուլմատա, մէյէրչի տահա գիեաաէ քէսպի շէճաաթ գըլմաեաճագընըզ, վէ իլահլարըն՝ տահա ազիւմ նուսրէթինէ մագ-հար օլմաեաճագընըզ. խուսուսա քի, շիմոիքի էլիթտիլիմիլ իլհամ տա, պիլտէն ֆիւթուհաթըմըզա տաիր օլան քիւլլիւ չիւպսաթըմըզ իզալէ էթմէքտէ տիր:»

Խ Ի Ի Լ Ա Ս Է

Իդոմենեա՝ Մանդուրայւրարա զարշը աջտըղը մունարեպենին սեպեպինի՝ եանի, իսնա երմեքտե օլտուղու շհրի ճեփիտ իջուն իշպու զավմըն Եսպերիա սահիլինի քենտիսինե պիքերք, ճիպուր սեյասեյի զարիպենե չեքիտիքերինի, վե օրատա պիք ջարգա պիլիլինին, անլերտեն պագիլերինի սրգըշտըմայարընտուն նաշի, իջլերինտեն ելլի կեօնտերմիշ օլտուգլարը իքի նեֆեր իխքիեար իլե ագտը մուանետե կլլեփիլինի, վե լաքին իշպու մուանետետեն խապերտար օլմանան պագի ատեմլերինին ճիւճիմլերի սեպեպիլլե, Մանդուրայւրարըն ճենկե գրեամլերինի Մենտօրա նազլ երմեքտե իքեն, տիւշմենլեր թիւր սիլան Սաղենտին զափուլարընա եթօրիւլլեր, վե Իդոմենեա սին՝ պիքարաֆ տըրլար զանն եթփիլ Նեստօր, Փիլոկտե, վե Փաղաս տախի, քենտիսինե զարշը օլարագ Մանդուրայւրար իլե միքքեֆիլ պուլունուրլար. պու արատա Մենտօր՝ Սաղենտեն պիլ միւֆարիլգա եափա եալընըգ տիւշմենե զարշը կիտիպ, միւսպեաֆա շարքլարը քեքլիֆ ետեր:

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Մենտօր՝ պիլը լաթիֆ վե սաքին պազըշ իլե, զաթէն հարպըն խահիլի քերիմանէսիլլե մալամալ օլմուշ պուլունան Տէլեմագա աթֆը նազար էտէրէք «Ես ֆերզէնտի իւլիա, տէտի. վագաա սիզտէ պու կիպի պիլը հուպպու շան ու չերէֆ միւշահատէ էթփիլիմ իչուն պե զանէթ մէմուենու. շունու տա տէր խաթըր էթմէլի սինիլ տիլը քի, բէտէրինիլ՝ Եունաանիլլեր պէյսինտէ քէնտի քէնտիսինի ճիւճլտէն ագիլ, վե միւթէտիլ կեօսթէրմէսիլլե անճագ օ չեօհրէթի գազանտը. Աքիլլէս՝ հէր նէ գատար լաեուղլլէպ, վե լաեուճճէր օլուպ, վե հէր նէրէտէ ճէնք էտէր խէ, օրաեա՝ հէյպէթ իլե էօլիմիւ մաէն կէօթիլլերէճէյինէ էմիլեթի պիլը քէմալ խիլ խէ տէ, Տրօվաեը ֆէթհ էտէմէտիքտէն մախտա, չէհրին հիսարլարը ալթընտա պիլնէֆա մագթուլ տիւշտիւ, վե իշթէ պու վէճհլէ Տրօվա չէհրի՝ Հեկտորուն զալիպինէ զալէպէ չալտը. լաքին՝ իւլիսին զաթընտա չէճաէթէ, զէքեապէթ տէլալէթ էտէր օլտուղունտան, Տրօվալլարա նար ու սէյֆ կէօթիլլերէն քէնտիսի օլտու. պիլնա պերին, օն սէնէ միւթէմատիլլէն պիլթիւն միւթթէֆիլգ Եունանիսթանա թէհտիտի հէլաք էտէր օլան օլ միւրթէֆի, վե միւթէլլէֆ գուլլէլլերին խարապիլեթիլնտէն տօլաեը, անըն տէսթիլլերինէ միլնէթտար օլմալընըգ տըր:

«Աթենաս՝ Արեստէն նէ տէրէճէ միւրաճճահ խէ, միւտէպպիլը վե իհթիւրազ-

քեար չէճաէթ տէ, աթէլի վե վահլի եէյիթիլլերտէն օ գատար իւսթիւն տիւր. պիլնաէն ալլէյ հվվէլ էմիլտէ շու թէչէպպիւս նիեթիլլնտէ պուլունտուղունուգ մուհ մուհարէպլնին թէֆէրրուալթընա քէսպի իթթիլա էտէլիւ. Ես իդոմենէս, թէհլիքէտէն գաթան հագէր էթմէլ իսէմ տէ, աչաճաղըն մուհարէպէ հագգըշլա մը տըր. սանիլն քիլիլլէ գարշը տըր. հասըր քէլամ մուգաֆֆէրիլեթի մէսուտէ մէմուլ էտէ պիլմէք իւզրէ մէյտանը հարպա սէվգ էտէճէք օլտուղուն ասաքիլը գանկըլարը տըր. պիլլէ՝ պեր վէճհի բէլին պուլնարը պէեան էթմէլի սինիլ զանն էտէեօրու. »

Ճէվապ վերիպ իդոմենէս «Իշպու սահիլլէ մուվասալաթմըգտա, տէտի. օրմանլար իչինտէ սէր սէրիճէ կէզէր օլան, վե սայտ ու շիքեար, վե խիւտայի նապիթ մէյվէյի էչճար իլե եաշաեան պիլը վահլի խալգ պուլտուգ. Մանդուրայւր թէսմիլե օլունան իշպու ճէմիլեթ, պիլլիլ կէմիլլեր իլե սիւհալարմըղը կէօրիւնճէ, տիւշարը տէհլէթ օլարագ կիտիպ տաղլարա չէքիլտիլլեր. լաքին ասաքիլիմիլլին՝ օլ սէմթիլլերի կէօրմէք մէրագը խաթիգաքեարանէսինին թահիլք օլունմասըլլա պերապէր, լա ճիլէս սայտ կէյիլլերի տէ գօվալամագտալար իքեն, պու եապանի ֆիլարիլլերէ թասատտիլլէթ իթտիլլեր. օլ տէմ իշպու եապանիլլերին րուէսասսը չէօլլէ սէօլլէմիլ. — Էն տիլ

քիւշա սէվահիլիմիզի սիզէ թէրք էտէրէք
պիրաղըզ կիթտիք, վէ շիմտի սայքի պի-
զէ Լաեու թէգարրիւզ ճիպալտան պաշ-
գա եէր գալմատը. պարի՛ պիզի օրա-
ճըգտա սէրպէսթ վէ րահաթ պըրագմա-
լըսընըզ տըր, սիզի պիզտէն տէ պէտթէր
սէրսէրի, տարմատաղըն, վէ զաիֆ կէօ-
րիւեօրուզ. հէման վուրուզ գաթլ էթ-
մէք, վէ պաշընըզա կէլէն ֆէլաքէթի
արգատաշընըզա տա սէզտիրմէմէք եէտի
իսթիեարըմըզտա իսէ տէ, պիզ՝ մանէն-
տիմիզ օլան ինսանլարըն գանընը տէօք-
մէսինի իսթէմէեիզ. հայտէինիզ տէ, հա-
եաթընըզ պապինտէ տէրքեար օլան ին-
սանիեթէրմէրիք հիսսիեաթըմըզա մին-
նէթտարըզ վաճիպէնիզի եատ ու թէգ-
քիր, վէ իշ պու իթիտալ ու ճէնապ տէր-
սինի, գապա վէ վահշի թէսմիեէ էթ-
մէքտէ պուլունտուղուղուզ պիր խալգ-
տան ալտըղընըզ տա, ատէմի ֆէրամու.
շի խալաթըր էտինիզ: —

«Իշթէ օ՛ պարպարլար թարաֆընտան,
պիզիմ ատէմէրին պու վէճէլէ իեատէ
էտիմիշ օլանլարը, օրտումուզա ալտէթ-
լէ օլանճա վուգուաթը նագլ էյլէտիլէր.
պու խուսուս ասաքիրիմիզէ վիք աղըր
կէլտի, վէ կէօզլէրինէ ատէմտէն զիեա-
տէ տեը կէօրիւնէն իշ պու ֆիրարի մէֆ-
րէզէլէրինէ, կիրիտիլէրին էօմիլէրի ի-
շուն միննէթտար գալմագըղը աեըզ
սայտըլար. պու սէպէպտէն պիլ գըեամ
էվմէլքիլէրտէն տահա զիեատէ քէսիր
իւն նուֆուս, վէ հէր նէվի էսլահա իլէ
միւսէլահ օլարագ եէնիտէն ալա կիթ-
տիլէր, վէ հէման եապանիլէրէ թասատ-
տուֆ պիրլէ իւզլէրլէրինէ հիւճիւմ էյլէ-
տիլէր. ճէնքլէրի էօյլէ պիր շիտտէթլէ
վուգու պուլտու քի, օգլար իքի թա-
րաֆտան, ֆուրթունա էսնասընտա պիր
օվաեա տօլու թանէլէրի տիւշէօր կիպի
ֆըրլամագտա իտի. եապանիլէր մալա-
լարը օլան ճիպալը մաասուպէեէ չէքիլ-
մէյէ մէճպուր օլուպ, պիպիմքիլէր տաթի
օրասընա հիւճիւմէ ճէսարեթ էտէմէտի-
լէր: —

«Պու գապիլէ՛ պիր ազ սօնրա էն ա-
գիլ իսթիեարլարընտան պանա իքի քիշի
կէօնտէրաթ. իշպու բիրլէր՝ քէնտի շի-

քեարլարը օլան եապան ճանալարլարը
փօսթլարընտան, վէ եուրթլարը մէյվէ-
լէրինտէն պիր թագըմ հէտիյէլէր իլէ
մաէն կէլիպ, պէնտէն միւսալէահա թա-
լապ, վէ հէտիյէլէրինի թագտիմ պիրլէ
չէօյլէճէ իրատը մագալ էյլէտիլէր: —

— Եա՛ մէլիքի չէճի. նասըլ քի կէօրիւ-
եօրսուլուզ իշթէ պիր էլիմիզտէ սէյֆ,
վէ տիկէրինտէ զէթուլ տալը թուրթ-
մագտաեըզ. (հագըգաթէն էլլէրինտէ
իքիսի տէ վար իտի) իշթէ սուլհ ու սա-
լահ վէ զալլա, գանընընը իսթէր իսէն
անը ինթիխապ էթ. պիզէ գալըր իսէ,
սուլհու էվլա սաեարըզ. կիւնէշին մահ-
սուլտար գըլարագ, էնվաթի մէյվէլէր եէ-
թիշտիրթմէքտէ օլտուղու օ՛ լաթիֆ սա-
հիլիմիզի սիզէ թէրք էթմէքիք իշուն ա-
եըպսընմատըղըմըզ տա սուլհու սալահ
աշգընա իտի. պիզէ միւսալէահա՛ պիւ-
թիւն օ՛ մէյվէլէրտէն լէզիզ օլտուղու ի-
շուն տուր քի, պըրաղըզ՝ տաիմա գար
վէ պուզ իլէ սէթր օլունմուշ օլուպ, նէ՛
էյեամը պահարըն չիշէքլէրի, նէ՛ տէ կիւզ
մէվսիմինին պօլ պօլ մահսուլ վէ մէյվէ-
լէրի կէօրիւլիւր օլան իշպու միւրթէֆի
տաղլարա չէքիլտիք. պիզ՝ չէօհէթ ու
սալթանաթըն նամը նիքիուսի թահթըն-
տա օլմագ իւզրէ, կիտիպ սանճագլարը
պուտալահա թաթիւպ էտէն, վէ ճիւմ-
լէթէն հէմ իիվան օլան ճինսի պէշէրին
գանընը տէօքէն օլ ճանվէրլիքտէն տէհ-
չէթ տուեարըզ. էյէր պու սալիթէ սալ-
թանաթ գալպինիզի թահրիք գըլմագտա
իսէ, պունուլ իշուն ալա հասէտ էթ-
մէտիքտէն պաշգա էսէֆ տուեար, վէ
սէնինքի կիպի օլան պիր ազղընըզտան
պիզի մուհաֆազա էթմէլէրինի, իլահլար-
տան թէմէննի գըլարըզ, էկէր Եունանի-
լէրին քէմալի խահիշ իլէ թահսիլ էտէր
օլտուղլարը ֆիւնուլ ու մարիֆէթ, վէ
հագըգընտա իֆթիխար էթմէքտէ պու-
լունտուղլարը մէտէնիեթ, քէնտիլէրինէ
պէօյլէճէ մէրտուտ գուլունքեարըզլար
ֆէսատը վէրիեօր իսէ, իշպու մուվաֆ-
ֆագիեթէթ մալիք պուլունմատըղըմըզ ի-
շուն, պիզ՝ քէնտիմիզի պէզաեթթ պալս-
թիեար ատտ էտէրիզ:

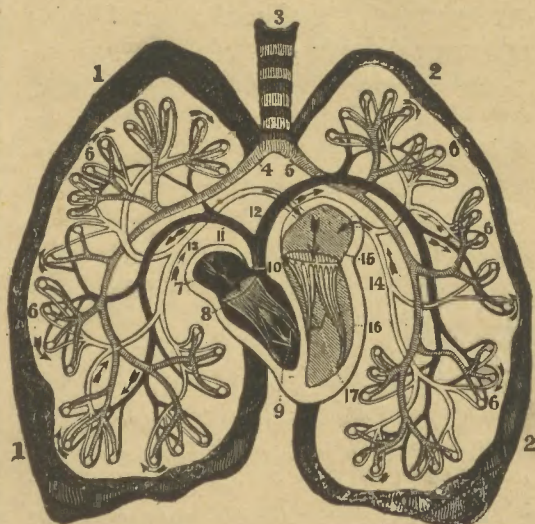
(Պագիսի սօնրա)

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակություն 311)

Ուրեմն տրեան մէջ եղած թթուածնի մարմնոյն մէջ դոնուած կենդանական և բուսական հիւլէներու հետ միացումն, աղբիւր է կենդանական ջերմութեան:

Մարդիկ երկար ժամանակ կը կարծէին թէ այս այրումն միայն թոքերու մէջ կը կատարուէր. բայց այս կարծիքն սխալ էր, այլ այն ամէն տեղ, ուր արիւնը թթուածին կը տանի՝ այն տեղ կը կատարուի այրումն, այսինքն մարմնոյն բոլոր գործարաններուն մէջ. և հետեւաբար ջերմութիւնը ոչ թէ միայն թոքերու մէջ յառաջ կուգայ, այլ մարմնոյն ամէն գործարաններու մէջ. այս ջերմութիւնն մի եւ նոյն աստիճանը չունի բոլոր գործարաններու մէջ, երբ երակային արիւնը սրտին աջ խոռոչը կուգայ, ուրկէ կանցնի թոքերու մէջ, անդ թթուածինով կը բռնուորի, բայց նոյն պահուն կը ցրտանայ ներշնչեալ օդին ազդեցութեամբ և կը վերադառնայ սրտին ձախ խոռոչը նուազ տաք քան որչափ էր սրտին աջ խոռոչը. սակայն մարմնոյն ուրիշ մասերուն մէջ շնչերակային արիւնն աւելի տաք է քան երակայինը, որովհետեւ շնչերակային արիւնը աւելի թթուածին պարունակելով աւելի շատ այրում տեղի կ'ունենայ իւր մէջ, այս ջերմութեան տարբերութիւնը $\frac{1}{10}$ էն մինչ $\frac{3}{10}$ աստիճանի կը հասնի. նոյնպէս մարմնոյն ներքին գործարաններուն մէջ արիւնն աւելի տաք է քան մակերեւոյթինը, վասնզի առաջինն աւելի ազատ է օդին ներգործութենէն, նոյնպէս մարմնոյն մէջ

ԹՈՔԻ ԵՐԱՆԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ (1)

եղած ջերմութիւնը կախում ունի մարտազական աշխատութենէն և մարմնամարզական փորձերէ որք արագապէս կաւելցնեն մարմնոյն տաքութիւնը. Մայմնոյն յառաջ բերած ջերմութեան վերայ դաշտափար մի տալոյ համար սա հետեւեալ հաշիւը ցոյց տանք:

Մարդն 24 ժամուան մէջ յառաջ կը բերէ ջերմութեան քանակութիւն մի, որ կարող է 25 քիլօկրամ 0 աստիճանի ջուրը (սառած ջուր) բարձրացնել 100 աստիճանի. (եռացող ջուր) այս սարսափելի ջերմութիւնն կը չափաւորի օդին ազդեցութեամբ և սառքափափի շոգիացմամբ, որք մեծ քանակութեամբ տաքութիւն առնելով մարմնէն, կը չափաւորեն ջերմութիւնն, որով ընդհանրապէս մարդկային կենդանական ջերմութիւնը Ֆէրնհայթի ջերմաչափով զրեթէ 98 աստիճան է:

Վ. ՆԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

(1) 8. Սրտին աջ խոռոչը. 1-1. Աջ թոքը. 2-2. Ձախ թոքը. 16. Սրտին ձախ խոռոչը. 10. Թոքի շնչերակը. 11-12. Աջ եւ ձախ կողմերը գացող ճիւղերը:

